

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2018*

Muutoksenhaku – Vahingonkorvauskanne – SEUT 340 artiklan toinen kohta –
Oikeudenkäynnin kohtuuton kesto kahden asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa –
Vahingon, jonka valittajat väittävät kärsineensä, korvaaminen – Aineellinen vahinko –
Pankkitakauskulut – Syy-yhteys – Viivästyskorko

Yhdistetyissä asioissa C-174/17 P ja C-222/17 P,

joissa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvista kahdesta valituksesta, jotka on pantu vireille 5.4. ja 27.4.2017,

Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, asiamiehinään aluksi J. Inghelram, Á. M. Almendros Manzano ja P. Giusta, sittemmin J. Inghelram ja Á. M. Almendros Manzano (C-174/17 P),

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Plásticos Españoles, SA (ASPLA), kotipaikka Torrelavega (Espanja), ja

Armando Álvarez SA, kotipaikka Madrid (Espanja),

asiamiehinään M. Troncoso Ferrer, C. Ruixó Claramunt ja S. Moya Izquierdo, abogados,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Urraca Caviedes, S. Noë, F. Erlbacher ja F. Castilla Contreras,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

ja

Plásticos Españoles, SA (ASPLA), kotipaikka Torrelavega, ja

Armando Álvarez SA, kotipaikka Madrid,

edustajinaan S. Moya Izquierdo ja M. Troncoso Ferrer, abogados (C-222/17 P),

valittajina,

ja jossa muina osapuolina ovat

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, asiamiehinään aluksi J. Inghelram, Á. M. Almendros Manzano ja P. Giusta, sittemmin J. Inghelram ja Á. M. Almendros Manzano,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund, ja S. Rodin,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.7.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Yhtäältä Euroopan unioni ja toisaalta Plásticos Españoles SA (ASPLA) (jäljempänä ASPLA) ja Armando Álvarez SA vaativat valituksillaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 17.2.2017 antaman tuomion ASPLA ja Armando Álvarez v. Euroopan unioni (T-40/15, EU:T:2017:105; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa unionin yleinen tuomioistuin velvoitti Euroopan unionin maksamaan ASPLAlle 44 951,24 euron suuruisen summan ja Armando Álvarezille 111 042,48 euron suuruisen summan korvauksena aineellisesta vahingosta, joka kyseisille yhtiöille oli aiheutunut sen vuoksi, että 16.11.2011 annettuun tuomioon ASPLA v. komissio (T-76/06, ei julkaistu, EU:T:2011:672) ja 16.11.2011 annettuun tuomioon Álvarez v. komissio (T-78/06, ei julkaistu, EU:T:2011:673) (jäljempänä yhdessä asiat T-76/06 ja T-78/06) johtaneissa asioissa oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi, ja hylkäsi kanteet muilta osin.

Asioiden taustat

- 2 ASPLA ja Armando Álvarez nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 24.2.2006 jättämillään kannekirjelmillä kanteet [SEUT 101] artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/F/38.354 – Teollisuussäkit) 30.11.2005 tehdystä komission päätöksestä K(2005) 4634 (jäljempänä päätös K(2005) 4634). Ne vaativat kannekirjelmissään lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa tämän päätöksen niitä koskevilta osin tai toissijaisesti alentaa niille määrätyn sakon määrää.
- 3 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nämä kanteet 16.11.2011 antamallaan tuomiolla ASPLA v. komissio (T-76/06, ei julkaistu, EU:T:2011:672) ja 16.11.2011 antamallaan tuomiolla Álvarez v. komissio (T-78/06, ei julkaistu, EU:T:2011:673).

- 4 ASPLA ja Armando Álvarez hakivat 24.1.2012 jättämillään valituskirjelmillä muutosta 16.11.2011 annettuun tuomioon ASPLA v. komissio (T-76/06, ei julkaistu, EU:T:2011:672) ja 16.11.2011 annettuun tuomioon Álvarez v. komissio (T-78/06, ei julkaistu, EU:T:2011:673).
- 5 Unionin tuomioistuin hylkäsi nämä valitukset 22.5.2014 antamallaan tuomiolla ASPLA v. komissio (C-35/12 P, EU:C:2014:348) ja 22.5.2014 antamallaan tuomiolla Armando Álvarez v. komissio (C-36/12 P, EU:C:2014:349).

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 6 ASPLA ja Armando Álvarez nostivat 27.1.2015 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään kannekirjelmillä SEUT 268 artiklan nojalla Euroopan unionia, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin tai Euroopan komissio, vastaan kanteen, jossa ne vaativat korvausta vahingosta, jonka nämä yhtiöt väittivät kärsineensä oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksestä unionin yleisessä tuomioistuimessa asioissa T-76/06 ja T-78/06.
- 7 Komissio poistettiin rekisteristä unionin edustajana 4.3.2016 annetulla määräyksellä ASPLA ja Armando Álvarez v. Euroopan unioni (T-40/15, ei julkaistu, EU:T:2016:133) kantajien peruutettua osittain kanteensa.
- 8 Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisi asian valituksenalaisella tuomiolla seuraavasti:

- ”1) Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, veloitetaan maksamaan [ASPLAlle] 44 951,24 euron suuruinen ja [Armando Álvarezille] 111 042,48 euron suuruinen korvaus aineellisesta vahingosta, joka näille yhtiöille on aiheutunut siitä, että [asioissa T-76/06 ja T-78/06] oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi. Kumpaankin korvaukseen on lisättävä hyvityskorot, jotka lasketaan 27.1.2015 lukien tämän tuomion julistamiseen asti ja Eurostatin (Euroopan unionin tilastotoimiston) siinä jäsenvaltiossa, johon nämä yhtiöt ovat sijoittautuneet, kyseisellä aikavälillä toteaman vuotuisen inflaatioprosentin mukaisesti.
- 2) Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin lisätään viivästyskorot, jotka lasketaan tämän tuomion julistamisesta siihen asti, kunnes korvaukset on kokonaan maksettu, sen korkokannan mukaisesti, jonka määrä vastaa Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkokantaa korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä.
- 3) Kanne hylätään muilta osin.
- 4) ASPLA ja Armando Álvarez sekä [Euroopan unioni], jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.
- 5) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.”

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

- 9 Euroopan unioni vaatii valituksessaan asiassa C-174/17 P, että unionin tuomioistuin
 - kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdan
 - hylkää perusteettomana ASPLAn ja Armando Álvarezin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän vaatimuksen saada 3 495 038,66 euroa korvauksena vahingosta, joka niille on väitetty aiheutuneen siitä, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi, ja

- velvoittaa ASPLAn ja Armando Álvarezin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 10 ASPLA ja Armando Álvarez puolestaan vaativat, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen ja
 - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 11 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hyväksyy valituksen kaikilta osin.
- 12 ASPLA ja Armando Álvarez vaativat valituksessaan asiassa C-222/17 P, että unionin tuomioistuin
- hyväksyy valituksen
 - kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - velvoittaa Euroopan unionin, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, maksamaan 3 495 038,66 euroa (355 118,67 euroa liikaa maksettuina pankkimaksuina ja 3 139 919,99 euroa liikaa maksettuina sakolle laskettuina korkoina) korvauksena siitä, että unionin yleinen tuomioistuin rikkoi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toista kohtaa; tähän summaan on lisättävä hyvityskorko, joka vastaa Eurostatin toteamaa Espanjan vuotuista inflaatioprosenttia laskettuna ajalta 27.1.2015–17.2.2017, sekä viivästyskorko, jonka määrä vastaa Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkokantaa korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä, laskettuna tästä päivästä lukien maksun tosiasialliseen suorittamiseen saakka, ja
 - velvoittaa Euroopan unionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 13 Euroopan unioni vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen ja toteaa, että se on jätettävä osittain tutkimatta ja hylättävä osittain perusteettomana, tai toteaa sen perusteettomaksi ja
 - velvoittaa valittajat vastaamaan oikeudenkäyntikuluista.
- 14 Ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 17.4.2018 tekemällä päätöksellä asiat C-174/17 P ja C-222/17 P yhdistettiin ratkaisuehdotuksen ja tuomion antamista varten.

Valitusten tarkastelu

- 15 Euroopan unioni esittää valituksensa tueksi asiassa C-174/17 P kaksi valitusperustetta.
- 16 ASPLA ja Armando Álvarez esittävät valituksensa tueksi asiassa C-222/17 P viisi valitusperustetta.

Asiassa C-174/17 P esitetty ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 17 Euroopan unioni väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen ja niiden tappioiden, joita ASPLAlle ja Armando Álvarezille on aiheutunut siitä, että pankkitakauksesta aiheutuvia kuluja on jouduttu maksamaan tämän ylityksen ajalta, välillä on riittävän suora syy-yhteys, se teki oikeudellisen virheen tulkitessaan syy-yhteyden käsitettä.

- 18 Euroopan unioni katsoo erityisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on nojautunut virheelliseen olettamaan, jonka mukaan päätös hankkia pankkitakaus tehdään yhtenä ainoana ajankohtana eli hetkellä, jolloin ”alkuperäinen päätös” tämän takauksen hankkimisesta tehtiin. Koska sakon maksamista koskeva velvollisuus oli olemassa koko unionin tuomioistuimissa käytävän menettelyn ajan ja vieläpä yli tämän ajanjakson, koska sakkoa ei ollut kumottu, ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleilla oli mahdollisuus maksaa sakko ja siis täyttää niillä tältä osin oleva velvollisuus. Koska valittajilla oli mahdollisuus maksaa sakko milloin hyvänsä, niiden itse tekemä valinta korvata tämä maksaminen pankkitakauksella oli jatkuva valinta, jonka ne tekivät koko menettelyn ajan. Pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisen pääasiallinen syy on siis lähtöisin niiden omasta päätöksestä olla maksamatta sakkoa ja korvata tämä maksu pankkitakauksella, eikä se johdu oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisestä.
- 19 Komissio yhtyy Euroopan unionin esittämiin väitteisiin.
- 20 ASPLA ja Armando Álvarez katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä valituksenalaisen tuomion 110–119 kohdassa, ja väittävät, että pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisen ratkaiseva syy ei ole niiden oma päätös, kuten Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, näyttää väittävän, vaan se on seurausta Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 (EYVL 2002, L 357, s. 1) 85 artiklan täytäntöönpanosta.
- 21 Valittajan vastapuolet väittävät tältä osin, että kyseisen säännöksen sanamuoto ei merkitse, että maksun takaamisen mahdollisuutta ajateltaisiin poikkeuksena yleissäännöstä, vaan että jotta voidaan pyytää lisää maksuaikaa, kahden ehdon on täyttyvä eli on asetettava vakuus maksusta ja on maksettava korkoja. Toiseksi maksun välitön suorittaminen ja pankkitakauksen hankkiminen ovat tasavertaisia vaihtoehtoja, joten toisen vaihtoehdon valitseminen ei tämän vuoksi voi merkitä sitä, että syy-yhteys vahingon ja lainvastaisuuden välillä katkeaa. Kolmanneksi valinnat, jotka seuraavat unionin oikeussäännöstä, jossa annetaan yksityiselle oikeussubjektille vaihtoehto säätämällä siitä nimenomaisesti, ei voi katkaista syy-yhteyttä.
- 22 ASPLA ja Armando Álvarez vaativat siis tämän valitusperusteen hylkäämistä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 23 On palautettava mieleen, että kuten unionin tuomioistuin on jo korostanut, SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa asetettu syy-yhteyttä koskeva edellytys koskee sitä, että unionin toimielinten menettelyn ja vahingon välillä on riittävän suora syy-yhteys; kantajan on näytettävä tämä yhteys toteen siten, että moititun menettelyn on oltava vahingon ratkaiseva syy (määräys 31.3.2011, Mauerhofer v. komissio, C-433/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:204, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 On siis tutkittava, onko asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen sen vahingon ratkaiseva syy, joka aiheutui pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisesta sen ajanjakson kuluessa, joka vastaa tätä ylitystä, sen osoittamiseksi, että menettelyn, josta Euroopan unionin tuomioistuinta arvostellaan, ja väitetyn vahingon välillä on suora syy-yhteys.
- 25 Tältä osin todettakoon, että sellaisen komissiota vastaan nostetun vahingonkorvauskanteen yhteydessä, joka koski muun muassa sellaisten kulujen takaisinmaksua, jotka kantajille olivat aiheutuneet vakuuksien hankkimiseksi sitä varten, että pääasiassa kyseessä olevien vientitukien palautettavia määriä koskevaa takaisinperintämenettelyä koskevia päätöksiä lykättäisiin – kyseiset päätökset peruutettiin myöhemmin –, unionin tuomioistuin totesi, että jos päätökseen, jolla sakko määrätään maksettavaksi, on liitetty mahdollisuus antaa vakuus mainitun sakon määrän ja viivästyskorkojen suorittamisesta, kyseistä päätöstä koskevassa muutoksenhakuasiassa annettavan ratkaisun odottamisen aikana

vakuuden hankkimiskuluina ilmenevä vahinko ei perustu mainittuun päätökseen vaan asianosaisen omaan ratkaisuun antaa vakuus takaisinmaksuvelvollisuuden välittömän täyttämisen sijasta. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi, että komission moititun menettelyn ja väitetyn vahingon välillä ei ollut mitään suoraa syy-yhteyttä (ks. vastaavasti tuomio 28.2.2013, Inalca ja Cremonini v. komissio, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 118 ja 120 kohta).

- 26 Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi valituksenalaisen tuomion 112 kohdassa, että sen käsiteltävänä olleen asian tosiseikat poikkesivat merkittävästi tässä oikeuskäytännössä todetuista tosiseikoista, joten ASPLAn ja Armando Álvarezin alkuperäinen päätös olla maksamatta päätöksellä K(2005) 4634 määrättyä sakkoa välittömästi ja hankkia pankkitakaus ei siis ole voinut katkaista syy-yhteyttä asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittämisen ja sen välillä, että pankkitakauksesta aiheutuneita kuluja on ollut maksettava tämän ylityksen ajalta.
- 27 Erityisesti – kuten valituksenalaisen tuomion 110 ja 111 kohdasta ilmenee – ne kaksi seikkaa, joihin unionin yleinen tuomioistuin nojautui kyseisen tuomion 112 kohdassa ilmaistun päätelmän tehdessään, ovat yhtäältä se, että sillä hetkellä, kun ASPLA ja Armando Álvarez hankkivat pankkitakauksen, ei ollut ennakoitavissa, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyisi ja kyseiset yhtiöt saattoivat oikeutetusti odottaa, että kyseiset kanteet käsiteltäisiin kohtuullisessa ajassa, ja toisaalta se, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen tapahtui vasta sen jälkeen, kun ASPLA ja Armando Álvarez olivat alun perin päättäneet hankkia mainitun pankkitakauksen.
- 28 Ne kaksi seikkaa, joihin unionin yleinen tuomioistuin viittaa valituksenalaisen tuomion 110 ja 111 kohdassa, eivät voi olla merkityksellisiä silloin, kun pohditaan, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen asioissa T-76/06 ja T-78/06 ja ASPLalle ja Armando Álvarezille pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta tämän ylityksen aikana aiheutuneen vahingon välillä oleva syy-yhteys ei ole voinut katketa sen vuoksi, että kyseiset yritykset päättivät hankkia mainitun pankkitakauksen.
- 29 Näin olisi nimittäin vain, jos pankkitakauksen voimassa pitäminen olisi pakollista siten, että yrityksellä, joka on nostanut kanteen komission päätöksestä, jolla sille on määrätty sakko, ja päättänyt hankkia pankkitakauksen, jotta päätöstä ei panna välittömästi täytäntöön, ei olisi, ennen kuin kanteen johdosta annetaan tuomio, oikeutta maksaa mainittua sakkoa ja peruuttaa hankkimaansa pankkitakausta (tuomio 13.12.2018, C-138/17 P ja C-146/17 P, Euroopan unioni v. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne, 28 kohta).
- 30 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 37, 50 ja 51 kohdassa ja kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, on niin, että aivan kuten pankkitakauksen hankkiminen, sen voimassa pitäminen on asianomaisen yrityksen vapaassa harkinnassa sen taloudellisten intressien mukaisesti. Unionin oikeudessa mikään ei estä tätä yritystä peruuttamasta hankkimaansa pankkitakausta milloin hyvänsä ja maksamasta määrättyä sakkoa, jos yritys katsoo olosuhteiden kehittyneen takauksen hankkimisen aikana vallinneista niin, että tämä vaihtoehto on sen kannalta edullisempi. Näin voisi olla muun muassa silloin, kun menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa johtaa siihen, että kyseessä oleva yritys arvioi, että tuomio annetaan alun perin aiottua myöhempänä ajankohtana ja että tämän vuoksi pankkitakauksesta aiheutuvat kulut muodostuvat suuremmiksi kuin se oli alun perin ajatellut tätä takausta hankkiessaan (tuomio 13.12.2018, C-138/17 P ja C-146/17 P, Euroopan unioni v. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne, 29 kohta).
- 31 Kun otetaan huomioon, että tässä tapauksessa yhtäältä menettelyn suullinen vaihe asioissa T-76/06 ja T-78/06 aloitettiin 23.11.2010, kuten unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa tekemistä toteamuksista ilmenee, ja että toisaalta, kuten ASPLAn ja Armando Álvarezin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämästä kannekirjelmästä ilmenee, ne katsoivat, että suullinen vaihe olisi pitänyt aloittaa viimeistään helmikuussa 2009 asiassa T-76/06 ja viimeistään lokakuussa 2008 asiassa T-78/06, on todettava, että näistä ajankohdista lähtien ASPLAn ja Armando Álvarezin täytyi olla tietoisia siitä, että mainittuja asioita koskevien menettelyjen kesto tulisi ylittämään huomattavasti

sen alun perin arvioiman ja että nämä yhtiöt voivat harkita uudelleen pankkitakauksen voimassa pitämisen tarkoituksenmukaisuutta otettuaan huomioon sen voimassa pitämisestä mahdollisesti aiheutuvat lisäkulut.

- 32 Näissä olosuhteissa oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen asioissa T-76/06 ja T-78/06 ei voi olla sen vahingon ratkaiseva syy, joka ASPLAlle ja Armando Álvarezille aiheutui siitä, että ne maksoivat pankkitakauksesta aiheutuvia kuluja tämän ylityksen ajalta. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, tämä vahinko oli seurausta ASPLAn ja Armando Álvarezin omasta päätöksestä pitää pankkitakaus voimassa koko näitä asioita koskevan menettelyn ajan huolimatta taloudellisista seurauksista, joita tämä merkitsi.
- 33 Edellä esitetystä seuraa, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen ja niiden tappioiden, joita ASPLAlle ja Armando Álvarezille aiheutui siitä, että pankkitakauksesta aiheutuvia kuluja on jouduttu maksamaan tämän ylityksen ajalta, välillä on riittävän suora syy-yhteys, se teki oikeudellisen virheen syy-yhteyden käsitteen tulkinnassa.
- 34 Koska tämä valitusperuste on hyväksyttävä, on kumottava valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta, eikä ole tarpeen lausua Euroopan unionin asiassa C-174/17 P valituksensa tueksi esittämästä toisesta valitusperusteesta.

Asiassa C-222/17 P esitetyt kolmas, neljäs ja viides valitusperuste

- 35 Kolmannen, neljännen ja viidennen valitusperusteen mukaan on tehty oikeudellinen virhe ultra petita-kiellon periaatteen soveltamisessa, ASPLAn ja Armando Álvarezin puolustautumisoikeuksia on loukattu, ja perustelut ovat ristiriitaiset siltä osin kuin kyse on korvausajanjaksosta.
- 36 Koska nämä valitusperusteet koskivat sen korvauksen määrää, jonka unionin yleinen tuomioistuin myönsi aineellisesta vahingosta, joka aiheutui siitä, että ASPLA ja Armando Álvarez maksoivat pankkitakauksesta aiheutuneita kuluja oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta, ja koska – kuten edellä tämän tuomion 34 kohdasta ilmenee – valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta on kumottu, näitä perusteita ei enää ole tarpeen tutkia.

Asiassa C-222/17 P esitetty toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 37 ASPLA ja Armando Álvarez väittivät toisessa valitusperusteessaan, jota on syytä tarkastella ennen ensimmäistä valitusperustetta, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen aiheutuneen aineellisen vahingon määrittämisessä, kun se hylkäsi niiden vaatimuksen sen aineellisen vahingon korvaamisesta, joka oli aiheutunut ylimääräisten viivästyskorkojen maksamisesta määrätyn sakon määrälle, siitä syystä, että valittajat eivät olleet esittäneet mitään todisteita sen toteen näyttämiseksi, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen aikana viivästyskorkojen määrä olisi ylittänyt hyödyn, jonka ne olisivat voineet saada siitä, että niillä oli tänä ajanjaksona käytettävissään sakon määrä viivästyskorkoineen, ja että valittajat eivät näin ollen olleet näyttäneet kärsineensä todellista ja varmaa vahinkoa näiden korkojen maksamisen johdosta.
- 38 ASPLA ja Armando Álvarez katsovat, että tämä toteen näyttäminen ei ole tarpeen todellisen vahingon olemassaolon osoittamiseksi. Viivästyskorkoja vastaava ylimääräinen sakkoon liittyvä summa on pankkitakausten myöntämiseen liittyvien kulujen tavoin tosiasiallisesti aiheutunut kulu, jota ei olisi syntynyt ilman unionin yleisen tuomioistuimen lainvastaista menettelyä. Tässä yhteydessä olisi

epäjohdonmukaista luokitella nämä kulut ”korvattavaksi vahingoksi” ilman että vaadittaisiin mitään todisteita edellä 37 kohdassa tarkoitetun tavoin, ja olla sen sijaan käyttämättä tätä luokittelua siltä osin kuin kyse on viivästyskorkoja vastaavasta kustannuksesta.

- 39 Valittajien tavoin Euroopan unioni myöntää, että valituksenalainen tuomio on epäjohdonmukainen siltä osin kuin kyse on yhtäältä sakon määrälle maksettavista koroista aiheutuneeksi väitetyn vahingon ja toisaalta pankkitakauskuluista aiheutuneeksi väitetyn vahingon arvioinnista. Toisin kuin valittajat, Euroopan unioni kuitenkin katsoo, että valituksenalaisessa tuomiossa on oikeudellinen virhe vain viimeksi mainitun vahingon käsittelyn osalta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 40 Aluksi on muistutettava, että kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa, vahingon, josta sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevassa kanteessa vaaditaan korvausta SEUT 340 artiklan toisen kohdan perusteella, on oltava todellinen ja varma (tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Tässä yhteydessä on huomautettava, samoin kuin julkisasiamies teki ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa, että koska unionin toimielimen toimesta tai laiminlyönnistä voi aiheutua yritykselle tiettyjä kuluja, mutta samanaikaisesti yritys voi saada siitä tiettyä hyötyä, voidaan katsoa, että kyseessä on SEUT 340 artiklassa tarkoitettu vahinko vain, jos kulujen ja hyötyjen välinen nettoerotus on negatiivinen.
- 42 Siltä osin kuin kyse on vahingosta, jonka on väitetty aiheutuneen sakon määrälle kertyneiden viivästyskorkojen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta, todellisen ja varman vahingon voidaan katsoa olevan kyseessä vain niiden kyseisen ylityksen aikana juosseiden korkojen osalta, jotka ovat suuremmat kuin hyöty, jonka valittajat ovat voineet saada siitä, että niillä on tänä ajanjaksona ollut käytössään summa, joka vastaa sakon määrää viivästyskorkoineen (tuomio 13.12.2018, C-150/17 P, Euroopan unioni v. Kendrion, 88 kohta).
- 43 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että sen asianosaisen tehtävänä, joka vetoaa sopimussuhteen ulkopuoliseen unionin vastuuseen, on esittää riittävät todisteet väitetyn vahingon olemassaolosta ja laajuudesta (tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Tässä tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin ensiksi täsmensi valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa, että Armando Álvarez maksoi kokonaisuudessaan sakon määrälle kertyneet viivästyskorot, jotka erääntyivät asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin aikana.
- 45 Unionin yleinen tuomioistuin totesi tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 100 kohdassa, että Armando Álvarez ei suorittanut sakkoa eikä sen määrälle kertyneitä viivästyskorkoja asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin aikana, joten rahasumma, joka vastasi tämän sakon määrää viivästyskorkoineen, oli siten oikeudenkäynnin ajan Armando Álvarezin käytettävissä.
- 46 Unionin yleinen tuomioistuin totesi lopulta valituksenalaisen tuomion 101 kohdassa, että valittajat eivät olleet esittäneet sellaisia seikkoja, jotka olisivat osoittaneet, että Armando Álvarezin myöhemmin komissiolle maksamien viivästyskorkojen määrä olisi asioissa T-76/06 ja T-78/06 käytyjen oikeudenkäyntien kohtuullisen keston ylittävänä aikana ylittänyt hyödyn, jonka tämä yhtiö sai voidessaan pitää käytössään summaa, joka vastasi sakon määrää viivästyskorkoineen.
- 47 Näissä olosuhteissa, kuten edellä tämän tuomion 40–43 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin perustellusti yhtäältä katsoi valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa, että valittajat eivät olleet osoittaneet, että niille olisi aiheutunut asioissa T-76/06 ja T-78/06 käytyjen oikeudenkäyntien

kohtuullisen keston ylittävänä aikana tosiasiallista ja varmaa vahinkoa maksamatta jätetyn sakon määrälle kertyneiden viivästyskorkojen maksamisesta, ja toisaalta päätteli näin ollen valituksenalaisen tuomion 103 kohdassa, että vaatimus tästä aiheutuneeksi väitetyn vahingon korvaamisesta oli hylättävä.

- 48 Muilta osin kun valittajat väittivät muutoksenhakuvaiheessa, että ne ovat kärsineet varman aineellisen vahingon, joka vastaa vähintään sakon maksamisen lykkäämisestä ja vastaavien viivästyskorkojen maksamisesta aiheutuneiden kustannusten, ja kustannusten, jotka aiheutuvat tilanteessa, jossa sakon maksaminen välittömästi on mahdollista luottomarkkinoilta saatavan rahoituksen avulla, välistä eroa, niiden argumentaatio on jätettävä tutkimatta, koska kyse olisi käsittelyn kuluessa esitetyn uuden perusteen tutkimista. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa vaatimuksilleen perusteita, joihin hän ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltäyn asiaan nähden. Unionin tuomioistuin on siten valitusasioissa toimivaltainen arvioimaan lähtökohtaisesti ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointia perusteista, joista unionin yleisessä tuomioistuimessa on lausuttu (tuomio 3.7.2014, *Electrabel v. komissio*, C-84/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:2040, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Näin ollen toinen valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Asiassa C-222/17 P esitetty ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 50 Ensimmäinen valitusperuste jakautuu kahteen osaan.
- 51 ASPLA ja Armando Álvarez arvostelevat ensimmäisen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että sen perustelut ovat kahteen otteeseen puutteelliset, kun se valituksenalaisen tuomion 69 ja 72 kohdassa yhtäältä totesi, että kilpailuoikeuden soveltamista koskevien asioiden käsittelyssä kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välisen ajan asianmukaiseksi kestoksi on lähtökohtaisesti katsottava 15 kuukautta, ja toisaalta, että liitännäisten asioiden samanaikaisella käsittelyllä voidaan oikeuttaa se, että asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välinen aika pitenee yhdellä kuukaudella kutakin käsiteltäväksi saatettua liitännäistä asiaa kohti, mutta ei kuitenkaan esittänyt perusteita tai konkreettista tietoa näiden päätelmien tueksi.
- 52 ASPLA ja Armando Álvarez arvostelevat ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se esitti ristiriitaiset perustelut, kun se katsoi ensin valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa, että kahden asian liitännäisyys oikeuttaa oikeudenkäynnin keston pitenemisen yhdellä kuukaudella, ja totesi toiseksi valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa, että ”asian T-78/06 käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välisen ajan piteneminen vielä neljällä kuukaudella oli – perusteltavissa sillä, että asiat T-76/06 ja T-78/06 liittyivät erityisen läheisesti toisiinsa”.
- 53 Euroopan unioni riitauttaa valittajien argumentaation.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 54 On huomattava, että ASPLA ja Armando Álvarez vaativat ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään kanteessa, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa Euroopan unionin tuomioistuimen maksamaan 3 495 038,66 euron suuruisen summan eli 355 118,67 euroa pankkitakauksesta aiheutuneina kuluina ja 3 139 919,99 euroa viivästyskorkoina korvauksena vahingosta, joka niille oli aiheutunut oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksestä asioissa T-76/06 ja T-78/06.
- 55 Unionin yleinen tuomioistuin velvoitti valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa Euroopan unionin, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, maksamaan ASPLAlle 44 951,24 euron suuruinen ja Armando Álvarezille 111 042,48 euron suuruinen korvaus aineellisesta vahingosta, joka näille yhtiöille on aiheutunut kyseisestä ylityksestä. Valituksenalaisen tuomion 129–134 kohdasta käy ilmi, että nämä korvaukset vastaavat konkreettisesti niitä pankkitakauksesta aiheutuneita kuluja, jotka näille yhtiöille aiheutui 16.3.2010 ja 14.1.2011 välisenä aikana.
- 56 Kuten edellä tämän tuomion 34 kohdassa kuitenkin todettiin, ensimmäinen valitusperuste asiassa C-174/17 P hyväksyttiin, joten valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta kumottiin.
- 57 Lisäksi asiassa C-222/17 P esitetty toinen valitusperuste, joka koskee aineellista vahinkoa, jonka väitettiin aiheutuneen viivästyskorkojen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylitystä vastaavana ajanjaksona asioissa T-76/06 ja T-78/06, hylättiin edellä tämän tuomion 49 kohdassa perusteettomana.
- 58 Näissä olosuhteissa, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 83 ja 84 kohdassa, on niin, että vaikka ASPLAn ja Armando Álvarezin ensimmäisen valitusperusteen kaksi osaa olisikin todettu perustelluiksi, ja että unionin yleinen tuomioistuin olisi siis tehnyt oikeudellisen virheen määrittäessä oikeudenkäynnin kohtuullista kestoja, tämä ei johtaisi valituksenalaisen tuomion kumoamiseen eikä suuremman korvauksen myöntämiseen ASPLAlle ja Armando Álvarezille väitetystä aiheutuneesta aineellisesta vahingosta, koska nämä valittajat eivät ole vedonneet mihinkään muuhun vahinkoon kuin niihin, jotka aiheutuivat pankkitakauskuluista ja sakon määrälle kertyneiden korkojen maksamisesta.
- 59 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan tehottomana.
- 60 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että asiassa C-222/17 P tehty valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

- 61 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti unionin tuomioistuin kumoo unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.
- 62 Unionin tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa ASPLAn ja Armando Álvarezin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama vahingonkorvauskanne on ratkaistava lopullisesti siltä osin kuin se koskee korvauksen saamista vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta asioissa T-76/06 ja T-78/06.
- 63 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unioni on SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettussa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: unionin toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasia

syntynyt ja toimielimen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 64 Kuten unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa, on niin, että jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä ole tarpeen tutkia sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun muita edellytyksiä (tuomio 14.10.1999, Atlanta v. Euroopan yhteisö, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuimilla ei myöskään ole velvollisuutta tutkia näitä edellytyksiä määrätystä järjestyksessä (tuomio 18.3.2010, Trubowest Handel ja Makarov v. neuvosto ja komissio, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Edellä tämän tuomion 23–33 kohdassa esitetyistä syistä ASPLAn ja Armando Álvarezin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama vahingonkorvauskanne on hylättävä siltä osin kuin se koskee 3 495 038,66 euron suuruisia korvausta aineellisesta vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta asioissa T-76/06 ja T-78/06.

Oikeudenkäyntikulut

- 66 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.
- 67 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 68 Koska Euroopan unioni on vaatinut ASPLAn ja Armando Álvarezin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska viimeksi mainitut ovat hävinneet asian sekä asiassa C-174/17 P tehdyn valituksen että asiassa C-222/17 P tehdyn valituksen yhteydessä, nämä yhtiöt on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja lisäksi korvaamaan Euroopan unionille näiden valitusten yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 69 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan mukaan yhtäältä Euroopan unioni ja toisaalta ASPLA ja Armando Álvarez vastaavat ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikulustaan.
- 70 Työjärjestyksen 140 artiklan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Lisäksi työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdan mukaan on niin, että jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt, joka ei ole valittanut ratkaisusta, osallistuu asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa, viimeksi mainittu voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.
- 71 Komissio, joka oli väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa ja joka osallistui asiassa C-174/17 P valituksen käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen, vastaa sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että asiassa C-174/17 P tehdyn valituksen yhteydessä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Unionin yleisen tuomioistuimen 17.2.2017 asiassa ASPLA ja Armando Álvarez vastaan Euroopan unioni (T-40/15, EU:T:2017:105) annettua tuomion tuomiolauselmaa 1 kohta kumotaan.**

- 2) **Plásticos Españoles SA:n (ASPLA) ja Armando Álvarez SA:n valitus asiassa C-222/17 P hylätään.**
- 3) **Plásticos Españoles SA:n (ASPLA) ja Armando Álvarez SA:n nostama vahingonkorvauskanne hylätään siltä osin kuin sillä vaaditaan 3 495 038,66 euron suuruista korvausta aineellisesta vahingosta, joka on aiheutunut oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksestä asioissa, jotka johtivat 16.11.2011 annettuun tuomioon ASPLA vastaan komissio (T-76/06, ei julkaistu, EU:T:2011:672) ja 16.11.2011 annettuun tuomioon Álvarez vastaan komissio (T-78/06, ei julkaistu, EU:T:2011:673).**
- 4) **Plásticos Españoles SA (ASPLA) ja Armando Álvarez SA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne veloitetaan vastaamaan kaikista Euroopan unionille, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, näiden valitusten yhteydessä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, ja ne vastaavat ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**
- 5) **Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, vastaa ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**
- 6) **Euroopan komissio vastaa sekä ensimmäisessä asteessa käydyssä menettelyssä että asiassa C-174/17 P tehdyn valituksen yhteydessä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset